

САВЕТ
ЕВРОПЕ

ЕВРОПСКИ СУД ЗА ЉУДСКА ПРАВА

ДРУГО ОДЕЉЕЊЕ

ПРЕДМЕТ ПРЕДУЗЕЊЕ ЕВТ ПРОТИВ СРБИЈЕ
(Представка бр. 3102/05)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

21. јуни 2007.

Ова пресуда ће постати правоснажна под условима предвиђеним чланом 44 став 2 Конвенције. Могуће су редакторске промене.

У предмету предузеће ЕВТ против Србије,

Европски суд за људска права (Друго одељење), заседајући у већу у чијем су саставу били:

гђа Ф. Тулкенс (*F. Tulkens*), председник,

г. А. Б. Бака (*A.B. Baka*),

г. И. Кабрал Барето (*I. Cabral Barreto*),

г. В. Загребелски (*V. Zagrebelsky*)

гђа А. Муларони (*A. Mularoni*),

гђа Д. Јочиене (*D. Jočiene*),

г. Д. Поповић (*D. Popović*), судије

и г. М. Угрекхелидзе (*M. Ugrekheldze*), заменик судије,

и гђа С. Доле (*S. Dollé*), секретар Већа,

после већања на затвореној седници одржаној 31. маја 2007. године,

изриче следећу пресуду, која је усвојена на тај дан:

ПОСТУПАК

1. Предмет је формиран на основу представке (бр. 3102/05) против Државне заједнице Србија и Црна Гора, чији је правни следбеник Србија од 3. јуна 2006. (видети став 32 у даљем тексту), коју је Суду поднело на основу члана 34. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода (“Конвенција”) Предузеће ЕВТ (“Подносилац представке”) 31. децембра 2004. године.

2. Подносиоца представке, коме је додељена правна помоћ, пред Судом је заступао г. М. Живковић, адвокат из Лесковца. Владу Државне заједнице Србија и Црна Гора, у почетку, а затим Републику Србију, (“Влада”) заступао је њен заступник, г. С. Царић.

3. Дана 24. новембра 2005. године Суд је одлучио да представку достави Влади. На основу члана 29 став 3 Конвенције, такође је одлучено да ће се основаност представке разматрати заједно са њеном прихватљивошћу.

ЧИЊЕНИЦЕ

I. ОКОЛНОСТИ ПРЕДМЕТА

4. Чињенице предмета, како их је поднео подносилац представке, могу се резимирати као што следи:

5. Дана 7. маја 1996. године Привредни суд у Лесковцу је наложио Јединству, предузећу са седиштем у Лебану, да подносиоцу представке преда 87.480 килограма кухињске соли и да плати његове судске трошкове у износу од 2.850 југословенских динара («YUD»).

6. Ова пресуда је постала правоснажна 8. јуна 1996. године.

7. Дана 21. јуна 1996. године, подносилац представке је поднео предлог за извршење пресуде.

8. Дана 24. јуна 1996. године, Привредни суд у Лесковцу («Привредни суд») је издао налог за извршење против туженог предузећа (дужник).

9. Дана 17. октобра 1996. године, Привредни суд је донео одлуку у којој је рекао да дужник не може да испоручи наведену количину кухињске соли и, уместо тога, наложио му да подносиоцу представке плати 218.700 YUD.

10. У међувремену, дужник је трансформисан у четири одвојене компаније – «Холдинг Јединство», «Царичин град» и «8. новембар», све са седиштем у Лебану, и «Аграр», са седиштем у Бошњацима («дужници»).

11. Дана 21. децембра 1998. године, Привредни суд је наложио дужницима да подносиоцу представке плате 218.700 YUD са затезном каматом од 30. октобра 1996. године, плус још 4.850 YUD за судске трошкове, и донео одлуку да су они солидарно преузели финансијске обавезе првобитног дужника.

12. Дана 12. фебруара 1999. године и 17. септембра 1999. године, Привредни суд, односно Виши привредни суд у Београду, су одбацили захтеве дужника за обуставу извршног поступка.

13. Дана 23. децембра 1999. године, подносилац представке је доставио поднесак Привредном суду, тражећи убрзање тог поступка.

14. Године 2001, после смрти свог оца, г. Марко Момчиловић је постао власник и овлашћени представник подносиоца представке.

15. Сво то време и током наредних година, подносилац представке је предлагао различита средства извршења, укључујући заплону средстава са рачуна дужника, као и јавну продају покретне имовине дужника, и ако је потребно, непокретне имовине. Нагласио је да, где је то погодно, треба затражити помоћ полиције.

16. Дана 11. јула 2001. године, 25. марта 2002. године, односно 14. новембра 2002. године, подносилац представке је поднео захтеве у том смислу Привредном суду и тражио да се поступак убрза.

17. Дана 21. фебруара 2004. године, подносилац представке је поштом послао жалбу Суду Србије и Црне Горе, наводећи, између осталог, да дужници још имају довољно средстава да плате своју неизмирену обавезу, јер «суд би иначе једва дочекао да то констатује и обавести нас како је немогуће спровести извршење». Међутим, изгледа да та жалба није стигла у Суд Србије и Црне Горе.

18. До 18. марта 2004. године, дужници су подносиоцу представке платили укупно 838.148,06 српских динара, пошто је домаћа валута у међувремену преименована.

19. Дана 22. новембра 2004. године и 30. новембра 2004. године, подносилац представке је поднео притужбу Привредном суду, 15. децембра 2004. године Вишем привредном суду у Београду, а 2. јула 2001. године и 15. децембра 2004. године, Врховном суду Србије.

20. Дана 21. јануара 2005. године, председник Привредног суда је обавестио подносиоца представке да су запослени код дужника, као и полиција, омели поступак извршења. Док су ти запослени физички спречили судске извршитеље у пописивању покретне имовине дужника, у неколико наврата, полиција је одбила да помогне судским извршитељима у њиховим наредним покушајима да заплене управо ту имовину. Председник је даље констатовао да се последње одбијање полиције да помогне судским извршитељима догодило 18. новембра 2004. године, због чега је извршење морало да буде одложено. Најзад, рекао је да ће поступак поново почети чим судија који води овај предмет разјасни ситуацију са шефом локалне полиције и закључио да је одбијање полиције да помогне судским извршитељима у њиховим дужностима уобичајено у предметима у којима «незадовољни радници» учествују у опструкцији поступка судског извршења.

II. РЕЛЕВАНТНО ДОМАЋЕ ПРАВО

А. Закон о извршном поступку из 2000. године; објављен у Службеном листу Савезне Републике Југославије – Сл. лист СРЈ – бр. 28/00, 73/00 и 71/01.

21. Чланом 4 став 1 предвиђено је да је суд који спроводи извршење обавезан да поступа хитно.

22. На основу члана 47, ако је потребно, судски извршитељи могу захтевати помоћ полиције. Уколико полиција не пружи помоћ, суд који спроводи извршење о томе обавештава министра унутрашњих послова, Владу, или надлежно скупштинско тело.

Б. Закон о извршном поступку из 2004. године; објављен у Службеном гласнику Републике Србије – Сл. гласник РС – бр. 125/04.

23. Овај закон је ступио на снагу 23. фебруара 2005. године, чиме је стављен ван снаге Закон о извршном поступку из 2000. године. Међутим, у складу са чланом 304, сви извршни поступци покренути пре 23. фебруара 2005. године, морају се завршити сходно Закону о извршном поступку из 2000. године.

В. Закон о висини стопе затезне камате; објављен у Сл. листу СРЈ бр. 9/01.

24. Чланом 1 предвиђено је да се затезна камата плаћа од дана доспећа признатог новчаног потраживања до дана његовог измирења (укључујући накнаде досуђене правоснажним судским пресудама)

25. У члану 2 се наводи да ће се таква камата обрачунати на основу званичне месечне стопе раста цена на мало плус додатних 0.5% месечне фиксне стопе.

Г. Закон о стечајном поступку; објављен у Сл. гласнику РС бр. 84/04.

26. Чланом 40 ставови 1 – 3 предвиђено је, између осталог, да судски стечајни поступак може да покрене поверилац компаније, под условом да може да поткрепи свој тужбени захтев и документује да дотични дужник не може другачије да измири своје преостале обавезе.

Д. Закон о платном промету; објављен у Сл. листу СРЈ, бр. 3/02 и 5/03, и Сл. гласнику РС бр. 43/04 и 62/06.

27. На основу члана 54 став 1, између осталог, Народна банка Србије ће пратити платежну способност привредних субјеката и покренути судски стечајни поступак у вези са онима чији су банкарски рачуни «блокирани» због неизмирених дугова у трајању од 60 узастопних дана, или 60 дана са прекидима, током последњих 75 дана.

Ђ. Закон о судијама; објављен у Сл. гласнику РС бр. 63/01, 42/02, 60/02, 17/03, 25/03, 27/03, 29/04, 61/05 и 101/05.

28. Релевантне одредбе овог закона гласе као што следи:

Члан 40а ставови 1 и 2

„Врховни суд Србије ће основати Надзорни одбор («Одбор»).

Овај Одбор биће састављен од пет судија Врховног суда изабраних за период од 4 године на пленарној седници Врховног суда Србије.“

Члан 40б

„У одговору на жалбу или по службеној дужности, Одбор је овлашћен да надгледа судски поступак и прати вођење појединачних предмета.

По завршетку те контроле, Надзорни одбор може, пред великим персоналним већем, покренути поступак за разрешење судије због његовог несавесног или непрофесионалног понашања, или препоручити предузимање других дисциплинских мера”.

Е. Кривични закон Републике Србије; објављен у Сл. гласнику РС бр. 26/77, 28/77, 43/77, 20/79, 24/84, 39/86, 51/87, 6/89, 42/89, 21/90, 16/90, 26/91, 75/91, 9/92, 49/92, 51/92, 23/93, 67/93, 47/94, 17/95, 44/98, 10/02, 11/02, 80/02, 39/03 и 67/03)

29. Члановима 213, 242, 243 и 245 овог Закона инкриминише се «спречавање службеног лица у вршењу службене дужности», «злоупотреба службеног положаја», «кршење закона од стране судије», односно «несавестан рад у служби».

Ж. Кривични законик из 2005. године; објављен у Сл. гласнику РС бр. 85/05, 88/05 и 107/05)

30. Чланом 340 инкриминише се «неизвршење судске одлуке»

31. Овај Законик ступио је на снагу 1. јануара 2006. године, чиме је стављен ван снаге Кривични закон из 1977. године.

З. Релевантне одредбе о Суду Србије и Црне Горе и сукцесији Државне заједнице Србија и Црна Гора

32. Релевантне одредбе о Суду Србије и Црне Горе и сукцесији Државне заједнице Србија и Црна Гора су наведене у пресуди *Матијашевић против Србије* (бр. 23037/04, ставови 12, 13 и 16-25, 19. септембар 2006. година).

ПРАВО

I. НАВОДНО КРШЕЊЕ ЧЛАНА 6 КОНВЕНЦИЈЕ И ЧЛАНА 1 ПРОТОКОЛА БР. 1

33. Подносилац представке се жалио на основу члана 6 став 1 Конвенције и члана 1 Протокола бр. 1 због неизвршења правоснажне пресуде донете у његову корист 7. маја 1996. године. Релевантне одредбе ових чланова гласе као што следи:

Члан 6 став 1

“Свако, током одлучивања о његовим грађанским правима и обавезама ..., има право на правичну ... расправу ... пред ... судом...”

Члан 1 Протокола бр. 1

“Свако физичко и правно лице има право на неометано уживање своје имовине. Нико не може бити лишен своје имовине, осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права.

Претходне одредбе, међутим, ни на који начин не утичу на право државе да примењује законе које сматра потребним да би регулисала коришћење имовине у складу с општим интересима или да би обезбедила наплату пореза или других дажбина или казни.”

А. Прихватљивост

1. Аргументи које су изнеле стране

34. Влада је навела да подносилац представке није исцрпео све расположиве, делотворне домаће правне лекове. Посебно, он је пропустио да поднесе притужбу на основу члана 47 Закона о извршном поступку из 2000. године и притужбу због предметног кашњења Надзорном одбору Врховног суда (видети ставове 22 и 28 у горњем тексту). Даље, подносилац представке није искористио жалбени поступак пред Судом Србије и Црне Горе сходно Уставној повељи и Повељи о људским и мањинским правима и грађанским слободама (видети став 32 у горњем тексту). Најзад, Влада је навела да подносилац представке није поднео кривичну пријаву на основу чланова 213, 242, 243 и 245 Кривичног закона из 1977. године ни кривичну пријаву на основу члана 340 Кривичног законика из 2004. године (видети ставове 29-31 у горњем тексту).

35. Подносилац представке је изјавио да је испунио захтев исцрпљивања домаћих правних лекова садржан у 35 став 1 Конвенције. Посебно, он је поднео жалбу Суду Србије и Црне Горе 21. фебруара 2004. године, мада тај суд никада није ни радио. Даље, није имао право по закону да директно поднесе притужбу Надзорном одбору Врховног суда. Најзад, што се тиче 47 Закона о извршном поступку из 2000. године, подносилац представке је нагласио да је на извршном суду и његовим извршитељима било да затраже помоћ полиције и обавесте министра унутрашњих послова о тешкоћама на које се наишло.

2. Релевантна начела

36. Суд подсећа да је, према његовој судској пракси, сврха правила о домаћим правним лековима из члана 35 став 1 Конвенције да државама уговорницама пружи могућност да спрече или исправе наводне повреде пре него што дођу до Суда. Међутим, једини правни лекови који морају да се исцрпе су они који су делотворни. Обавеза је Владе која тврди да домаћи правни лекови нису исцрпљени да докаже Суду да је правни лек био делотворан, доступан у теорији и у пракси у релевантно време (видети, између осталих, *Вернијо против Француске*, пресуда од 20. фебруара 1991. године, серија А бр. 198, стр. 11–12, став 27, и *Далија против Француске*, пресуда од 19. фебруара 1998. године, *Извештаји о пресудама и одлукама* 1998-I, стр. 87-88, став 38). Када је овај терет доказивања задовољен, на подносиоцу представке је да утврди да је правни лек који је држава понудила заправо био исцрпљен, или је из неког разлога био неодговарајући и неделотворан у посебним околностима предмета, или да су постојале посебне околности које га ослобађају испуњавања тог услова (видети *Данкевич против Украјине*, бр. 40679/98, став 107, 29. април 2003. године).

37. Суд истиче да се у примени овог правила мора посветити дужна пажња контексту. Сходно томе, признао је да се члан 35 став 1 мора применити са извесним степеном флексибилности и без претераног формализма. (видети, *Аквидар и други против Турске*, пресуда од 16. септембра 1996. године, *Извештаји* 1996-IV, стр. 1211, став 69). Он мора испитати да ли је, у свим околностима случаја, подносилац представке учинио све што се могло разумно очекивати како би исцрпео домаће правне лекове.

38. Најзад, Суд понавља да је у оцењивању делотворности правног лека у вези са жалбом због кашњења у поступку, одлучујуће питање да ли постоји или не постоји могућност да подносилац представке добије директну и брзу накнаду, а не индиректну заштиту права загарантованих чланом 6 (видети, сходно томе, *Скордино против Италије (бр. 1)* [ВВ], бр. 36813/97, став 195, ЕСЉП 2006, и *Сурмели против Немачке* [ВВ], бр. 75529/01, став 101, 8. јуни 2006. године). Посебно, правни лек ове врсте ће бити «делотворан» ако се може употребити за убрзање предметног поступка или да се страни у спору обезбеди одговарајућа накнада за кашњења која су се већ десила (видети, сходно томе, *Кудла против Пољске* [ВВ], бр. 30210/96, ставови 157-159, ЕЦХР 2000-XI, *Мифсуд против Француске* (одлука), [ВВ], бр. 57220/00, став 17, ЕСЉП 2002-VIII, и *Сурмели против Немачке* [ВВ], цитиран у горњем тексту, став 99).

3. Оцена Суда

39. Суд сматра да притужба Надзорном одбору Врховног суда да се убрза извршење о ком је реч, чак и ако релевантна и директно доступна подносиоцу представке, не би била ништа више него само информација поднета вишој инстанци са пуним дискреционим правом да искористи своја овлашћења по свом нахођењу (видети став 28 у горњем тексту). Поред тога, чак и да је овај одбор покренуо поступак у одговору на жалбу подносиоца представке, он би се догодио искључиво између самог одбора и судије/суда о ком се ради. Подносилац представке не би био страна у таквом поступку и у најбољем случају би само био обавештен о његовом исходу (видети, *сходно томе, Хорват против Хрватске*, бр. 51585/99, став 47, ЕСЉП 2001-VIII). Притужба Надзорном одбору Врховног суда се, према томе, не може сматрати делотворном у оквиру значења члана 35 став 1 Конвенције.

40. Што се тиче члана 47 Закона о извршном поступку из 2000. године, Суд сматра да је на органима тужене државе било, а не на подносиоцу представке лично, да траже помоћ полиције и обавесте Министарство унутрашњих послова о потешкоћама које су настале (видети став 22 у горњем тексту). У сваком случају, са своје стране, подносилац представке се више пута жалио разним државним органима због недостатка помоћи полиције али није добио никакву заштиту (видети ставове 15, 16 и 19 у горњем тексту).

41. Суд даље сматра да би кривична тужба (видети ставове 29-31 у горњем тексту) била исто тако неделотворна јер не би била ништа бржа од било ког другог “обичног” кривичног предмета који би могао трајати годинама и проћи неколико инстанци (видети став 38 у горњем тексту). Влада свакако није понудила никакав супротан доказ.

42. Коначно, што се тиче тврдње државе да је подносилац представке требало да поднесе жалбу Суду Србије и Црне Горе, Суд подсећа да је већ констатовао да тај конкретан правни лек није био на располагању до 15. јула

2005. године и да је, сем тога, остао неделотворан до распада Државне заједнице Србија и Црна Гора (видети *Матијашевић против Србије*, ставови 34-37). Суд не налази ниједан разлог због кога би у овом предмету одустао од ове констатације и, стога, закључује да подносилац представке није био у обавези да исцрпи овај жалбени пут. Питање зашто жалба подносиоца представке никада није стигла у Суд Србије и Црне Горе је стога ирелевантно.

43. С обзиром на све горе наведено, Суд закључује да се жалбе подносиоца представке не могу прогласити неприхватљивим из разлога неисцрпљености унутрашњих правних лекова по основу члана 35 став 1 Конвенције. Сходно томе, мора се одбити примедба коју је Држава у том смислу изнела. Суд такође сматра да ове жалбе нису очигледно неосноване у смислу члана 35 став 3 Конвенције и не налази ниједан други основ да их прогласи неприхватљивим. Према томе, жалбе се морају прогласити прихватљивим.

Б. Основаност

1. Аргументи које су изнеле стране

44. Влада је навела да је тужена држава ратификовала Конвенцију и Протокол бр. 1 уз Конвенцију 3. марта 2004. године и да је спорни поступак према томе у временској надлежности Суда приближно само три године. Домаћи судови су били ревносни а поступак сложен с обзиром да је “уплитао раднике” чије би супротстављање извршењу правоснажне пресуде у питању могло лако довести до побуне, да је полиција прихватила да интервенише. Даље, трансформација једног дужника у четири посебне компаније је сама по себи допринела трајању поступка у питању. Најзад, не може се сматрати да је подносилац представке “лишен имовине” с обзиром да наводно лишавање “није било дефинитивно” и да је правоснажна пресуда делом извршена (видети став 18 у горњем тексту).

45. Подносилац представке је навео да поступак извршења траје од 1996. године, од тога више од три године од ратификације Конвенције и Протокола бр. 1 од стране тужене државе. Поступак није био сложен а само понашање подносиоца представке није допринело никаквом кашњењу. Даље, сам суд који је спроводио извршење није предузео одговарајуће мере да овај поступак брзо и успешно оконча. Најзад, подносилац представке је нагласио да је лишен имовине од 1996. године, када је пресуда Привредног суда постала правоснажна и да је ово лишавање тиме “дефинитивно”.

2. Релевантна начела

46. Суд подсећа да би било неразумно да члан 6 став 1 треба да детаљно описује процедуралне гаранције које се пружају странкама у спору – поступак који је правичан, јаван и експедитиван – без заштите примене судских одлука; тумачење да се члан 6 тиче искључиво приступа суду и вођења поступка вероватно би довело до ситуације која није компатибилна са начелом владавине права које су државе уговорнице прихватиле да поштују када су ратификовале Конвенцију. Извршење пресуде коју је суд донео мора се због тога сматрати саставним делом “суђења” у смислу члана 6 (видети *Хорнсби против Грчке*, пресуда од 19. марта 1997. године, *Извештаји* 1997-II, стр. 510, став 40).

47. Закашњење у извршењу пресуде може, међутим, бити оправдано у посебним околностима, али ово закашњење не може бити такво да угрожава суштину права заштићеног чланом 6 став 1 (видети *Имобилиаре Сафи против Италије* [ВВ], бр. 22774/93, став 74, ЕСЈП 1999-V).

48. Даље, без обзира да ли је дужник приватни или државни актер (*a private or a State actor*), на држави је да предузме све потребне кораке да се изврши правоснажна судска пресуда као и да, том приликом, осигура делотворно учешће целог свог апарата, укључујући и полицију, а пропуст да се то учини није у складу захтевом садржаним у члану 6 став 1 (видети, *сходно томе, Пини и други против Румуније*, бр. 78028/01 и 78030/01, ставови 174-189, ЕСЈП 2004-V (изводи); видети такође *сходно томе, Хорнсби*, цитиран у горњем тексту, стр. 511, став 41).

49. Најзад, у смислу члана 1 Протокола бр. 1, Суд наводи да тужбени “захтев” може представљати “имовину” ако је подложен извршењу (видети *Бурдов против Русије*, бр. 59498/00, став 40, ЕСЈП 2002-III) и подсећа да је по овој одредби, као и по члану 6 став 1 Конвенције, држава обавезна да искористи сва доступна правна средства која има на располагању како би извршила правоснажну пресуду, чак и у случајевима где је реч о спору између приватних странака (видети, *сходно томе, Фуклев против Украјине*, бр. 71186/01, ставови 89-91, 7. јун 2005. године; видети такође *Совтрансавто Холдинг против Украјине*, бр. 48553/99, став 96, ЕСЈП 2002-VII).

3. Период који треба узети у обзир

50. Суд примећује да пресуда од 7. маја 1996. године, иако правоснажна и извршна од јуна 1996. године, тек треба да се изврши. Спорна ситуација према томе већ траје више од три године и два месеца од ратификације Конвенције и Протокола бр. 1 од стране тужене државе дана почев од 3. марта 2004. године (период који спада у временску надлежност овог Суда).

51. Суд даље примећује да се, како би се утврдила оправданост закашњења у питању, такође мора узети стање предмета на дан ратификације (видети, *сходно томе, Стирановски против Пољске*, пресуда од 30. октобра 1998. године, *Извештаји* 1998-VIII) и наводи да је 3. марта 2004. године извршни поступак већ био у току у периоду од скоро осам година.

4. Оцена Суда

52. Суд подсећа да држава има обавезу да организује систем извршења пресуда који је делотворан и правно и у пракси и обезбеђује њихово извршење без закашњења (видети *Фуклев против Украјине*, бр. 71186/01, став 84, 7. јун 2005. године, и *Мужевећ против Хрватске*, бр. 39299/02, став 84, 16. новембар 2006. године). Она такође мора да осигура да ће се примењивати поступци предвиђени релевантним домаћим законодавством (видети *Фуклев против Украјине*, цитиран у горњем тексту, став 91).

53. Суд примећује, што се тиче конкретног предмета, да преостали део захтева подносиоца представке није извршен од 18. марта 2004. године и да је полиција изричито одбила да помогне судским извршитељима више пута, као и 18. новембра 2004. године, што је чињеница коју су у овом поступку домаћи органи као и Влада тада очигледно толерисали (видети ставове 20 и 44 у горњем тексту). Даље, изгледа да није било покушаја да се изврши правоснажна пресуда

од тада па надаље, иако не постоји доказ да се ово закашњење може приписати недостатку средстава код дужника (видети ставове 17, 26, 27 у горњем тексту и став 59 у даљем тексту). Најзад, не постоји ништа што указује да је поступак извршења посебно сложен или, да је заправо, трансформација једног дужника у четири посебна предузећа допринела закашњењу на које се жали подносилац представке (видети ставове 11 и 12 у горњем тексту).

54. У таквим околностима и без обзира да ли је неки од дужника предузеће у државном власништву или под државном управом (видети ставове 48 и 49 у горњем тексту), Суд сматра да је тужена држава јасно пропустила да делотворно спроведе поступак извршења у питању (видети *Фуклев против Украјине*, цитиран у горњем тексту, став 86). Суд зато налази да су српски органи угрозили суштину “права на суд” подносиоца представке и да су га спречили у добијању новца који је законито очекивао да добије. Према томе, дошло је до повреде члана 6 став 1 Конвенције и посебне повреде члана 1 Протокола бр. 1 (видети *Колиада против Русије*, бр. 31276/02, став 25, 30. новембар 2006. године).

II. ПРИМЕНА ЧЛАНА 41 КОНВЕНЦИЈЕ

55. Члан 41 Конвенције гласи:

“Када Суд утврди прекршај Конвенције или Протокола уз њу, а унутрашње право високих страна уговорница у питању омогућава само делимичну одштету, Суд ће, ако је то потребно, пружити правично задовољење оштећеној странци.”

A. Штета

56. Подносилац представке је тражио 300.000 евра на име материјалне и нематеријалне накнаде штете коју је претрпео због пропуста домаћих органа да у потпуности изврше правоснажну пресуду која је донета у његову корист, а што укључује накнаду за озбиљан поремећај његовог пословања као и за душевни бол који је претрпео власник подносиоца представке (видети став 14 у горњем тексту). Подносилац представке је даље навео да, као последицу дуге неактивности тужене државе, дужници више нису имали довољно средстава да измире остатак својих преосталих обавеза.

57. Влада је оспорила ове захтеве. Она је додала да је преостали износ који треба да се изврши приближно једнак износу од 65.000 евра у српским динарима, који садржи приспелу затезну камату, и приметила да је било који душевни бол који је претрпео власник подносиоца представке ирелевантан с обзиром да он није подносилац представке пред Судом.

58. Суд прихвата да је подносилац представке претрпео одређену нематеријалну штету која се не може довољно надокнадити самим констатовањем повреда (видети, *сходно томе, Комингерсол против Португала* [ВВ], бр. 35382/97, ставови 35-37, ЕСЉП 2000-IV, и *Телтроник-ЦАТВ против Пољске*, бр. 48140/99, ставови 67, 68 и 60, 10. јануар 2006. године). Пошто је извршио процену на правичној основи и с обзиром на околности предмета, Суд подносиоцу представке додељује износ од 2.500 евра у овом делу.

59. Што се тиче тражене материјалне накнаде, Суд сматра да нема доказа да дужници немају довољно средстава да би у потпуности испоштовали правоснажну пресуду у питању (видети ставове 17 и 53 у горњем тексту; видети

такође, *сходно томе, Мужевић против Хрватске*, цитиран у горњем тексту, у ставу 85). Заиста, изгледа да ни један од њих није проглашен инсолвентним, ни на иницијативу самог подносиоца представке ни од стране државе по службеној дужности (видети ставове 26 и 27 у горњем тексту). Најзад, примећено је да затезна камата у Србији покрива инфлацију и садржи додатни казнени елемент (видети ставове 24 и 25 у горњем тексту).

60. Суд, према томе, сматра да Влада мора испунити захтев подносиоца представке за материјалну накнаду тако што ће обезбедити, одговарајућим средствима, пуно извршење правоснажне пресуде Привредног суда од 7. маја 1996. године, како је измењена налозима за извршење од 17. октобра 1996. године, односно 21. децембра 1998. године (видети, *сходно томе, Скоцари и Ђунта против Италије* [ВВ], бр. 39221/98 и 41963/98, став 249, ЕСЉП 2000-VIII; видети такође *Мужевић против Хрватске*, цитиран у горњем тексту, став 91).

Б. Трошкови

61. Подносилац представке, који је добио правну помоћ од Савета Европе у вези са представљањем свог предмета, је такође тражио укупно 9.489,84 евра на име трошкова које је имао пред домаћим судовима као и пред овим Судом, и доставио је обрачун по ставкама у вези с тим.

62. Влада је оспорила овај захтев.

63. Према судској пракси Суда, подносилац представке има право на накнаду трошкова само у оној мери у којој је показано да су они заправо и неопходно настали и да су оправдани у погледу износа (видети, на пример, *Јатридис против Грчке* (правична накнада) [ВВ], бр. 31107/96, став 54, ЕСЉП 2000-XI).

64. Пошто је размотрио све информације које поседује и наведене критеријуме, Суд, међутим, сматра да је разумно да се подносиоцу представке досуди износ од 3.000 евра за трошкове које је имао пред домаћим судским органима, посебно оне које је имао у настојању да убрза поступак због кога се жалио (видети, *сходно томе, Ле Конт, Ван Левен и Де Мејер против Белгије*, пресуда од 18. октобра 1982. (члан 50), серија А бр. 54, став 17; видети, такође, супротно од, *О'Рајли и остали против Ирске*, бр. 54725/00, став 44, 29. јул 2004).

65. Најзад, с обзиром на износ који је додељен у оквиру програма правне помоћи Савета Европе, Суд одбацује захтев подносиоца представке у вези са трошковима насталим у поступку пред њим.

В. Затезна камата

66. Суд сматра да је примерено да затезна камата буде заснована на најнижој каматној стопи Европске централне банке уз додатак од три процентна поена.

ИЗ ГОРЕ НАВЕДЕНИХ РАЗЛОГА, СУД ЈЕДНОГЛАСНО

1. *Проглашава* представку прихватљивом.
2. *Утврђује* да је дошло до повреде члана 6 став 1 Конвенције и члана 1 Протокола бр. 1;
3. *Утврђује*
 - (а) да тужена држава треба да обезбеди, одговарајућим средствима, потпуно извршење правоснажне пресуде Привредног суда од 7. маја 1996. године, како је измењена релевантним налозима за извршење, у року од три месеца од датума када ова пресуда постане правоснажна, у складу са чланом 44 став 2 Конвенције;
 - (б) да тужена држава мора да плати подносиоцу представке, у истом року од три месеца, износ од 2.500 евра (две хиљаде пет стотина евра) за претрпљену нематеријалну штету, и износ од 3.000 евра (три хиљаде евра) на име трошкова које је имао пред домаћим органима, који ће бити претворени у националну валуту тужене државе по курсу који ће важити на дан исплате, плус све таксе које се могу наплатити;
 - (в) да по истеку горе наведена три месеца до исплате, треба платити обичну камату на горе наведене износе по стопи која је једнака најнижој каматној стопи Европске централе банке уз додатак од три процентна поена;
4. *Одбија* остатак захтева подносиоца представке за правично задовољење.

Израђено на енглеском језику и достављено у писаној форми на дан 21. јуна 2007. године у складу са правилом 77 ставовима 2 и 3 Пословника Суда.

С. Доле (*S. Dollé*)
Секретар

Ф.ТУЛКЕНС (*F. TULKENS*)
Председник